

Finansutskottet

Statsrådets utredning: Meddelande från kommissionen om en bedomning av EU-samordningen av den ekonomiska politiken

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets utredning: Meddelande från kommissionen om en bedomning av EU-samordningen av den ekonomiska politiken (E 14/2020 rd): En kompletterande skrivelse EJ 10/2022 vp - E 14/2020 vp har lämnats till finansutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansråd Laura Vartia, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Antti Kekäläinen, finansministeriet
- rådgivare Jarkko Kivistö, Finlands Bank
- direktör Matti Okko, Statens revisionsverk
- forskningsdirektör Tero Kuusi, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- doktorand Antti Ronkainen, Helsingfors universitet
- ekonomisk expert Jussi Ahokas, forskningsenheten BIOS
- chefsekonom Patrizio Lainá, STTK rf
- arbetslivsprofessor Vesa Vihriälä.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken

Samband med andra handlingar

Utskottet har tidigare lämnat ett utlåtande i ärendet FiUU 1/2022 rd.

DEN KOMPLETTERANDE SKRIVELSEN

Förslaget

Se EU-dokument COM(2022) 55.

Utlåtande FiUU 21/2022 rd

Statsrådets ståndpunkt

Se statsrådets skrivelse E 14/2020 rd och finansministeriets promemoria 18.11.2022 EU/1321/2022-VM-3.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Se det finska utlåtandet VaVL 21/2022 vp.

UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Finansutskottet meddelar

att det omfattar statsrådets ståndpunkt med betoning på synpunkterna i utlåtandet.

Helsingfors 27.1.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Multala saml
medlem Sari Sarkomaa saml (delvis)
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv.

Utlåtande FiUU 21/2022 rd

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko.

Utlåtande FiUU 21/2022 rd

Avvikande mening 1 /saf

Motivering

Se det finska utlåtandet VaVL 21/2022 vp.

Avvikande mening

Se det finska utlåtandet VaVL 21/2022 vp.

Helsingfors 27.1.2023

Ville Vähämäki saf

Sami Savio saf

Jari Koskela saf

Vilhelm Junnila saf

Utlåtande FiUU 21/2022 rd

Avvikande mening 2 /saml

Motivering

Se det finska utlåtandet VaVL 21/2022 vp.

Avvikande mening

Se det finska utlåtandet VaVL 21/2022 vp.

Helsingfors 27.1.2023

Timo Heinonen saml
Sari Multala saml
Sari Sarkomaa saml
Matias Marttinen saml

Utlåtande FiUU 21/2022 rd Eriävä mielipide 3

Eriävä mielipide 3 /kd

Perustelut

Komission tiedonanto käsittelee finanssipolitiikan ohjaus- ja koordinaatiokehikon kehittämistä. Suomen tulisi vahvemmin painottaa jäsenmaiden vastuuta omasta taloudestaan. Valitettavasti suunta on ollut päinvastainen. Esimerkiksi hallituksen hyväksymä EU:n elpymisväline etäännyttää jäsenmaita terveestä taloudenpidosta ja markkinakurista sekä vie yhä kauemmaksi EU:n perussopimuksia kunnioittavasta linjasta. Kestävän talouspolitiikan tekemistä ei pidä ulkoistaa EU:lle, vaan maiden on tehtävä kansallisia toimia sen varmistamiseksi ja huolehdittava siitä, että kriisivuosina on käytettävissä liikkumavaraa.

Kasvu- ja vakaussopimus

EU:n budjettisäännöistä luovuttiin koronakriisin ajaksi, ja unionissa on käynnistynyt keskustelu sääntöjen uudistamisesta. Kristillisdemokraatit katsovat, että EU:ta on kehitettävä nykyistä perussopimuskehikkoa noudattaen. VKS:n tavoitetasot 3 prosentin budjettialijäämästä ja 60 prosentin velkaantumistasosta ovat itsessään hyviä — ongelma on, että jäsenvaltiot ovat erkaantuneet niistä liian kauaksi.

Vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen

VKS:n kehittämisen yhteydessä on esitetty niin sanotun kultaisen säännön käyttöönottoa eli tiettyjen nettoinvestointien jättämistä alijäämä säännön ulkopuolelle. Tämä ei kuitenkaan ole järkevää. Menon luokittelu tilinpidossa esim. vihreäksi investoinniksi ei tee siitä velkakestävyys kannalta neutraalia tai positiivista ja päinvastoin. Monet julkiset investoinnit eivät maksa itseään takaisin, ja taas monet menot, kuten koulutus, voivat hyvinkin sen tehdä. Olisi kuitenkin järkevää mahdollistaa investointeja tai investointityyppejä muita menoja sääntöjen niitä rajoittamatta, jos pystytään osoittamaan, että ne ovat velkakestävyys kannalta järkeviä. Poikkeuksen myöntäminen täytyy siis olla tapauskohtaista ja perustua uskottavalle arviolle investoinnin tuotosta.

Eurooppalainen ohjausjakso

Kristillisdemokraatit kiinnittävät huomiota siihen, ettei ohjausjaksolla ole kyetty koordinoimaan ja ohjaamaan jäsenmaiden talouspolitiikkaa toivotulla tavalla. Jäsenmaat voivat valikoida suosituksista itselleen mieluisimmat, ja tärkeysjärjestyksessä korkealla olevat uudistukset jäävät toteuttamatta. Sen lisäksi, että komission tulisi kiinnittää huomiota suositusten määrään ja tehdä siltä osin priorisointia, on katsottava, ettei ohjaus ole epäsymmetristä jäsenmaiden välillä. Myös mekanismit ja puuttuminen EU-varojen päätymiseen väärin käyttökohteisiin on ollut heikkoa.

EMU

Toimivan talous- ja rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan, talouskehitys perustuu kunkin alueen omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii. EMU:n kehittämisessä on välttämätöntä palauttaa markkinakurin merkitys. Vakausmekanismi EVM pitää säilyttää jäsenvaltioi-

Utlåtande FiUU 21/2022 rd

Eriävä mielipide 3

den välisenä järjestelynä, ja sen keskeisen päätöksentekotavan on jatkossakin perustuttava jäsenmaiden yksimielisyyteen. Suhtaudumme myös kriittisesti erilaisiin jäsenvaltioiden velkajärjestelymekanismeihin, jotka perustuvat muiden maiden saatavien leikkaamiseen.

EU:n elpymisväline

Koronakriisistä on seurannut suuria ja periaatteellisia muutoksia EU:n toimintaan. EU:n elpymisväline sitoo suomalaiset veronmaksajat vuosikymmeniä kestäväan yhteiseen velkaan ja korkeampiin jäsenmaksuihin, ja sen myötä avataan ovi EU-tason verotukselle.

E-kirje toteaa elpymisrahastoratkaisun kertaluonteiseksi ja monivuotisen rahoituskehyksen ensisijaiseksi tavaksi rahoittaa unionin menoja. Toisaalta E-kirje toteaa, että "mikäli keskustelu uusista pysyvistä järjestelyistä nousee EU-tasolla, tulee siihen varautua huolella selvittämällä järjestelyjen tarvetta, hyötyjä ja riskejä."

Velanottomahdollisuuden avaaminen johtaa todennäköisesti siihen, että nyt kertaluonteiseksi todettua EU-velanottoa halutaan kasvattaa ja paine lisätä EU:lle uusia omien varojen lähteitä yhteisen velan takaisin maksamiseksi kasvaa. Komissio suunnittelee nyt toteutuvan muoviveron lisäksi muun muassa digiveroa ja suomalaisiin yrityksiin ja pääomiin kohdistuvia veroja. Päätöksellä kansallisen verojärjestelmän päälle rakennetaan uusi ylikansallinen verokerros ilman vaikutusarvioita.

Kristillisdemokraatit esittivät esityksen hylkäämistä ja sen sijaan rahoituskehyksen ja elpymisvälineen erillään pitämistä ja viime mainitun avaamista erillisellä valtiosopimuksella vain siihen halukkaille maksaja- ja saajamaille. Suomen ei tule hyväksyä vastaavan järjestelyn toistamista eikä myöskään hyväksyä järjestelyjä, jotka heikentävät jäsenvaltioiden kannustimia julkistalouksiensa tervehdyttämiseen ja kasvattavat rahoitus- ja makrovakausriskejä EU:ssa.

Lisäksi E-kirje suosittaa sen arvioimista, miten euroalueen suhdannepolitiikkaa voitaisiin paremmin hallita "jäsenvaltioiden keskinäisellä, erikseen sovittavalla samansuuntaisella toiminnalla". Tämä on parempi vaihtoehto kuin yhteisen velan ja tulonsiirtojen lisääminen, joka aiheuttaa vain moraalikatoa ja etäännyttää terveestä taloudenpidosta.

Lisäksi koronakriisin aikana on luotu poikkeuksellisia talouspoliittisia välineitä, kuten työttömyysriskien lieventämiseen tarkoitettu SURE-mekanismi, joka olisi pitänyt hylätä kansalliseen kompetenssiin kuuluvana järjestelynä. SURE-mekanismi kautta on haluttu edistää yhteistä työttömyysvakuutusjärjestelmää, joka toimisi tulevaisuudessa myös suhdannepoliittisena vakauttajana jäsenvaltioiden kesken. Kristillisdemokraatit ei kannata ajatusta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Utlåtande FiUU 21/2022 rd
Eriävä mielipide 3

Helsingissä 27.1.2023

Sari Essayah kd